

OPIS DELOVNEGA POSTOPKA – IZDELAVA NAKITA

Nakit je star toliko kot človeštvo, na kar kažejo številna arheološka najdišča, slike in freske. Sprva so ga uporabljali za spenjanje oblačil in las, pozneje je služil kot amulet pred zli duhovi in se hkrati uporabljal kot krasilni predmet, za kar pa služi še danes. Običaj je bil, da so nakit polagali v grobnice umrlih, zato arheologi prav tam najdejo največ nakita iz antike, starega, srednjega in novega veka. Hrani ga Slovenski etnografski muzej v Ljubljani, manjše zbirke pa imajo tudi drugi, manjši muzeji po Sloveniji. Lahko se pohvalimo s številnimi najdbami nakita na Kapiteljskih njivah pri Novem mestu, na Ptuj, Vačah, v stari Emoni in drugje.

Po vsebini pa se nakit ni veliko spreminjal, razlikuje se le po tehniki izdelave in materiala. Ohranila se je tudi oblika in krasilne tehnike. Tudi nakit starih civilizacij danes deluje dovršeno in modno. Nakit je narejen iz najrazličnejših materialov, kot so: kamni, školjke, biseri, les, glina, kosti, steklo, različne perlice in še veliko drugih materialov.

Nakit delimo na nakit za glavo, lase, roke, noge, vrat in trup. Največkrat pa je izdelan iz modelirnih ali polimernih mas, raznovrstnih perlic in biserov, gline, volne, svile in plemenitih kovin.

Za uporabo različnih vrst nakita uporabljamo tudi različne pripomočke. Največ sta v uporabi olfa nož in škarje, kleščice za žico, igla za nizanje, pri uporabi modelirnih mas pa različni noži, valjarji in podlaga, da se masa lažje odstrani, ponavadi je to plastificiran prt ali preprosto prozorna mapa. Za rezanje pa se uporablja kuhinjska deska. Vse posebne pripomočke, namenjene izdelavi nakita, lahko kupimo v za to specializiranih trgovinah.

Modelirne mase so gnetljivi materiali narejeni na osnovi gline ali celuloze z dodatki veziva, barvil in konzervansov. Nekatere specialne mase pa so umetnega izvora in jih poznamo pod imenom polimeri – polimerne mase. Razlika med modelirnimi masami in glino je v uporabnosti in trdnosti. Glina se žge pri več kot 1000°C, modelirne mase pa zapekamo v pečici pri 110-130°C. Izdelki iz mas so tudi po obdelavi porozni; ne držijo vode in jih ne moremo uporabljati kot posodje. Izjema so polimerne mase in geli, ki so sicer po utrjevanju nepropustni, visokih temperatur pa ne prenesejo.

Modelirna masa se ne krči, zato vanjo lahko vstavljamo okrasne kamenčke, kovinske delce, steklo ali pa ustvarimo mozaik. Pri delu z modelirnimi masami se tudi manj zamažemo kot z glino.

Nakit, narejen iz gline in porcelana, ima tisoče podob in vsak kos je unikatni. Nakit iz žgane keramike je težji, zato lahko za izdelavo uporabimo papirnato glino ali porcelan. Potrebujemo pa tudi keramično peč.

Najprej seveda iz gline oblikujemo kroglice, ploščice ali drugačno formo, vanje s pripomočki naredimo strukturo in jih polepšamo z engobo.

Dokler je glina še mokra, v vsako perlico naredimo luknjo. Nato jih sušimo in žgemo v keramični peč pri temperaturi okoli 1000°C.

Tak nakit lahko nato še glaziramo, žgemo v raku tehniki, zlatimo ali pa poslikamo z nadglazurnimi barvami.

Obstaja več modelirnih mas številčnih proizvajalcev: masa FIMO, masa CERNIT, masa PARGO in številne druge. Večina mas je že pripravljenih za uporabo, nekatere pa so v prahu in jih moramo najprej zmešati z vodo. Izdelkov ni potrebno žgati kot glino, ampak jih zapečemo v kuhinjski pečici ali posušimo.

IZDELAVA

-Za naše ustvarjanje maso najprej dobro pregnetemo, da pod toploto naših rok postane voljna za uporabo.

Nato jo oblikujemo po želji. Lahko z rokami, plastičnimi ali olfa noži, kalupi ter posebnimi napravami za izdelovanje nakita; to so strojčki za valjanje, naprava za oblikovanje perlic, različne preše itn. Barve pa lahko med seboj tudi mešamo, da se lepo prelivajo. Ko so odločimo, kaj bomo naredili; ali bo to verižica, zapestnica, uhan ali prstan; še pred peko naredimo luknjice, skozi katere bomo kasneje vstavili kovinski obroček in nato vrvico, laks oz. osnovo za uhan ali prstan.

-Ko naredimo luknjice sledi peka. Približno 30minut maso pečemo pri 130°C. Temperature nikakor ne presegamo, saj se ob višjih temperaturah začnejo razvijati strupeni plini.

-Po peki in ohlajanju našo stvaritev še polakiramo, da dobi bolj sijoče in žive barve.

-Sledi dodajanje že prej omenjenih nastavkov kot so laks, obročki, osnove in ostalo.

-Tako je naš izdelek končan!:)